

ЎЗБЕКISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI

ЎЗБЕКISTON RESPUBLIKASI
INNOVATION
RIVOJLANISH VAZIRLIGI

**ИЖТИМОЙ СОҶАНИ
МОДЕРНИЗАЦИЯЛАШ КОНТЕКСТИДА
ПЕДАГОГИК ТАЪЛИМ ТАРАҚҚИЁТИ:
МУАММО ВА ИСТИҚБОЛЛАР
РЕСПУБЛИКА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАН**

МАТЕРИАЛЛАРИ

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
ПЕДАГОГИКА КАФЕДРАСИ**

**“ИЖТИМОЙ СОҲАНИ МОДЕРНИЗАЦИЯЛАШ
КОНТЕКСТИДА ПЕДАГОГИК ТАЪЛИМ
ТАРАҚҚИЁТИ: МУАММО ВА ИСТИҚБОЛЛАР”**

Республика илмий-амалий анжуман

МАТЕРИАЛЛАРИ

2021 йил 28 май

БУХОРО

усулда мавзу материалларни «ўқиб бериш» бўлиб қолмаслиги керак. Замонавий маъруза аввалги ўқитишнинг «нофаол» усулидан «фаол» усулига ўтмоғи, баҳс, мунозара, суҳбат, муҳокама шаклида, амалий ишларнинг уйғунлиги, яъни интерактив усулларда ташкил этилмоғи лозим. Шу сабабли, ҳозирги вақтдаги кўплаб инновацион услублар ўқитишнинг интерактив услубларини қўллаш билан боғлиқдир¹.

Шундай қилиб, талабалар ўқув-билув фаолиятини маъруза машғулотида бошқариш ҳамда такомиллаштириш ўқитувчи олдидаги энг муҳим дидактик вазифалардан бири ҳисобланади. Бу муаммо ўзида талабаларнинг касбий ҳамда билишга бўлган қизиқишларини стимуллаш, уларнинг маъруза машғулотида фаол иштирок этишлари, маъруза материаллари бўйича мустақил ишларини ташкил этиш жараёнини қамраб олади.

Бу вазифаларнинг барчаси яхлит методик усуллар комплексини қўллаш воситасида ечилади.²

Ўз навбатида талабалар билиш фаолиятини фаоллаштирувчи барча методлар ўқув материали мазмуни, аудитория таркиби ва тайёргарлигига боғлиқ ҳолда қўлланиши мақсадга мувофиқдир.

Адабиётлар рўйхати

1. Бусыгин А. Г., Бусыгина Т. А. Постановка вузовской лекции и оценка ее качества / под ред. А. Л. Бусыгиной. Самара: Изд-во СГПУ 2005. 32 с.
2. Давиденко Е.С. АКТИВИЗАЦИЯ ЛЕКЦИОННОЙ ФОРМЫ ОБУЧЕНИЯ В ВУЗЕ // Современные проблемы науки и образования. – 2019. – № 5.
3. Розиков О.Р., Адизов Б.Р., Нажмиддинова Г.Н. “Умумий дидактика” ўқув қўлланма. Бухоро 2012 й. 320 б.
4. Загашев И. О., Заир-Бек С. И. Критическое мышление: технология развития. СПб.:Изд-во «Альянс «Дельта», 2003. 284 с.
5. Kurbanoba G.N. Development of professional and operational thinking of future specialists in the educational process Neurodynamics. Journal of clinical psychology and psychiatry. Published:30.01.2020 https://zenodo.org/record/3711229#.X_TF1VUzbIU
6. Wade, W, et al (eds) (1993) Flexibility in Course Provision in Higher Education, Flexible Learning Initiative, Loughborough University of Technology, Leicester, England, 2000.
7. Tryus, Yu.V., Herasymenko, I.V.: Blended learning as an innovative educational technology in high school. Theory and methods of e-learning 3, 299–308 (2012)

АРТ-ТЕРАПИЯ ВОСИТАЛАРИ ОРҚАЛИ ТАЛАБА-ЁШЛАР КРЕАТИВЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

Ш.Ш.Останов

Бухоро давлат университети, психология кафедраси катта ўқитувчиси

Жамият тараққийнинг замонавий даври ҳаётнинг барча соҳаларида юз бераётган ўзгаришлар билан характерланади. Жамият мустақкам, чуқур билимга ега бўлган ва мустақил, ижодий муаммоларни ҳал етишга, ўз-ўзини ривожлантириш ва атроф-муҳитни ўзгартиришга кодир бўлган талаба-ёшларга муҳтож.

Жамиятдаги ўзгаришларга жавобан таълим ҳам ўзгаради. Инсонпарварлаштириш ўз тараққийнинг умумий йўналиши сифатида шахснинг ижодий компонентларини ривожлантиришга эътиборни қаратишни ўз ичига олади, чунки у жамиятнинг ижодий салоҳиятини рўёбга чиқарувчи таълим жараёнининг субъектларидир.

Таълим тизимида йўналиш ўзгариши, шахсга йўналтирилган таълимга бўлган эҳтиёж, боланинг умумий психологик ривожланишига ўрнатиш, таълимни ривожлантириш тизимларини яратишда амалга ошириладиган таълимни ривожлантириш ғояларининг кенг тарқалишига олиб келди (В. В. Давидов, Л. В. Занков, Д. Б. Элконин). Шу билан бирга педагогик ижодкорлик таълим жараёни сифатининг кўрсаткичи вазифасини бажаради.

¹ Махсудов В.Г. Замонавий таълим тизимида фанлар бўйича маъруза турлари ҳамда уларни ташкил этиш технологиялари. ЗАМОНАВИЙ ТАЪЛИМ / СОВРЕМЕННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ 2017, 2

² Kurbanoba G.N. Development of professional and operational thinking of future specialists in the educational process Neurodynamics. Journal of clinical psychology and psychiatry.

Педагогик ишларнинг асосий натижалари ўқувчиларнинг ижодий қобилиятларини ривожлантириш, уларнинг ижодий фаолият йўллари ишлаб чиқишдан иборат. Бу натижаларга эришиш шартлари шунчалик мураккабки, муваффақиятга фақат ўқув жараёнини ташкил этиш, қўйилган педагогик вазифаларни ҳал этиш ва инновацион таълим дастурларини амалга оширишга ижодий ёндаша оладиган талаба-ёшларгина эришадилар.

Креативликни тадқиқ этиш олий таълим психологияси ва педагогикасининг устувор соҳаси ҳисобланади. Маҳаллий ва хорижий муаллифларнинг бир қатор асарлари талабаларнинг ижодий қобилиятларини ривожлантириш муаммосига бағишланган: П.Я. Гальперин, В.В. Давыдов, Л.В. Занков, В.А.Кан-Калик, Е.А. Максимов, А. Маслоу, А.М. Матюшкин, Я.А.Пономарев, Дж. Гилфорд, Е.П. Торренс, Д.Б. Эльконин.

Тарихан арт-терапия санъатга асосланган ва предметнинг ижодий фаолиятини рағбатлантирувчи психотерапия усули сифатида асосан клиник амалиётда қўлланилади. Касбий тайёргарлик соҳасида санъат терапияси тўғри амалий қўлланмани топмаган. Шу билан бирга, арт-терапия шахснинг ижодий салоҳиятини ривожлантиришни рағбатлантирадиган бой имкониятларни ўз ичига олади, хусусан, касбий тайёргарлик тизимида арт-терапия амалиётларидан фойдаланиш бўлажак ўқитувчи шахсининг ижодий салоҳиятини ривожлантириш усулларида бири бўлиши мумкин.

Педагогика ва психология соҳасида касбий таълим тизимида (Н.Н.Ф.Вишнякова, Л.А. Петровская, К. Уэлси, А.П. Федорова) арт-терапияни жорий этиш муаммоси бўйича илмий ишлар мавжуд, аммо улар фақат назарий таҳлилларгагина асосланган.

Янги ижодий ўқитувчилар учун мавжуд бўлган ижтимоий буюртма ва бўлажак ўқитувчининг шахсини ижодий салоҳиятини ривожлантириш муаммосининг назарий ва услубий ривожланиши ўртасида зиддият мавжудлиги ушбу тадқиқотнинг долзарблигидан далолат беради.

Шахс психологиясининг асосий мавзуси узоқ вақт давомида индивидуал фарқлар - "ташки тенденциялар" деб аташ мумкин бўлган нарсалар, яъни хулқ-атвор услуби, ҳиссий-билиш соҳалари орасидаги тафовутларгагина кузатилади. Ушбу тадқиқот анъанасига ҳали ҳам психологлар томонидан катта эътибор қаратилмоқда. Бироқ, ташқи тенденцияларни аниқлашдан ташқарига чиқиш керак. Инсон ўз тараққиётининг боришига таъсир кўрсатувчи фаол субъект ҳисобланади. Шунинг учун шахс психологияси нафақат руҳий хусусиятларни, сифатларни, балки индивидуал салоҳиятни ҳам ўрганишни ўз ичига олади.

Шахс психологияси манфаатлари соҳасига салоҳият муаммосининг киритилиши унинг оқибатларига олиб келади.

Биринчидан, у ҳар доим шахсий диспозициялар, шахсий хусусиятлар бўлган анъанавий ўрганиш мавзусининг чегараларини кенгайтиради. Шубҳасиз, унинг мавжуд хусусиятларини янгилаш, индивидуал фарқларни баҳолаш, балки яширин ресурсларни рағбатлантириш ва индивидуал салоҳиятни ривожлантиради.

Иккинчидан, салоҳият тушунчаси бизни шахсий сифатларнинг динамик ўзаро муносабатларда ривожланиши ва намён бўлишига эътибор беради. Инсон ва унинг ижтимоий-маданий муҳити. Инсоннинг психологик сифатларини фақат типик вазиятларда уларнинг типик хатти-ҳаракатларидан чиқариб бўлмайди. Инсон муайян шароитдагина амалга ошириши мумкин бўлган салоҳиятга эга бўлиши мумкин.

Нихоят, салоҳият нафақат одамларга, балки атроф-муҳитга ҳам хосдир. Атроф-муҳит инсонга юқори талаблар қўйиши ва шахсий ўсиш учун имкониятлар яратиши мумкин. Турли ижтимоий ва шахсан муҳим қарорлар қабул қилиш инсоннинг қобилиятларини сафарбар қилади ва уларни янги кўникмаларни эгаллашга мажбур қилади. Қарор қабул қилиш ва уларни амалга ошириш қандайдир ижтимоий алоқалар билан кечади, бу даврда инсон қийинчиликларга дуч келиши мумкин, бу эса унга ўз кучини ҳис қилиш имконини беради ва ўз навбатида ўз фикрини ўзгартириши мумкин. Бу ҳолда асосий нуқта шахс томонидан муайян йўлни танлашдир. Одатда, атроф-муҳит ташқи томондан инсонга тааллуқли эмас, бу танлов натижасидир. Ўз қадриятлар тизими, ҳаётий мақсадлари ва қобилият доирасига эга бўлган инсон ўзининг шахсий ва касбий ҳаёти кечадиган шарт-шароитларни танлайди. Аслида, маълум бир муҳитда ўзини топган, лекин танлашда пассив бўлиб қолган одам учун кўпгина яширин имкониятлар салоҳиятли бўлиб қолади. Университет таълим, мисол учун, шахсий ва интеллектуал ўсиши учун кенг истиқболлар беради.

Бу мулоҳазалар, албатта, шахсий ривожланиш мақсадлари ғоясини кенгайтириш, нафақат мавжуд шахсий хусусиятларни янгилашга, балки, шахснинг яширин ресурс имкониятларини рағбатлантиришга қаратилган. Бу ресурслардан бири шахснинг креативлигидир.

Салоҳият тушунчаси мураккаб категориал бирликдир.

Шундай қилиб, "салоҳият" тушунчасининг семантикаси ҳар қандай соҳада муайян мақсад учун фойдаланиш мумкин бўлган мавжуд манбалар, имкониятлар, воситалар ва ресурслар мажмуининг мавжудлиги билан белгиланади.

Табиийки, салоҳият муаммоси инсонни, унинг хулқ-атвори, фаолияти, айниқса, шахсий ва касбий ютуқларини ўрганувчи фанларнинг энг яқин ётиборини тортди. Унинг мазмуни бўйича тадқиқот натижаларини қисқача кўриб чиқамиз.

Психологлар узоқ вақт давомида инсон салоҳиятини актуаллаштириш муаммосига қизиқишган. Маслоу ўзининг кишилик назариясини инсон табиатининг потенциалистик нуқтаи назарига асослади. Мерфи ва Роджерс ҳам ўз-ўзини тартибга солиш қобилиятига эътибор берган. Оллпорт ўз-ўзини ривожлантириш учун табиий инсон қуввати ҳақида ёзган.

Бироқ, замонавий психология Маслоу, Мерфи, Роджерс ва Оллпорт илмий назарияларидан анча кенг тарқалган хулқ-атвор, билим ва ижтимоий фанларда тўпланган билимлардан фойдаланиши мумкин. Бу муҳим афзаллиги ҳисобланади. Инсон салоҳиятини юксалтиришнинг 'нг ишончли усули шахс фаолиятининг детерминантлари ва механизмларини тушунишдир. Уларни тушуниш орқали сиз ўзгариши мумкин бўлган руҳий жараёнларни ва инсон фаровонлиги учун ўзгартириши мумкин бўлган психологик омилларни аниқлашингиз мумкин. Ақлий механизмларни илмий ўрганиш ва уларга таъсир етувчи омиллар гуманистик мақсадлар учун энг қулай ва ишончли восита ҳисобланади.

Бунинг учун талаба-ёшлар креативлигини ўрганишда уларнинг салоҳиятини қандай таркибий қисмлардан иборатлигини аниқлаб олишимиз муҳим:

- * шахснинг табиий хусусиятлари (туғма ёки табиий майллар-анатомик ва физиологик шарт-шароитлар, шахснинг ривожланишини белгиловчи периферик ва Марказий асаб тизимининг ирсий хусусиятлари);

- * қобилиятлар (жисмоний шахсларни бошқаларга нисбатан юқори ишлаш кўрсаткичлари билан таъминлайдиган, куч ва вақтни тенг сарфлайдиган салоҳият имкониятлари);

- * шахснинг йўналганлиги (шахс фаолиятини йўналтириб турувчи ва устунлик қилувчи вазиятлардан нисбатан мустақил бўлган барқарор мотивлар мажмуи);

- * шахсий куч (салоҳият имкониятларнинг кўрсаткичи, қийинчилик ва тўсиқларни бартараф этиш қобилияти ва кучли иродали фазилатлар).

Талаба-ёшлар шахсининг ижодий салоҳиятини ривожлантириш унинг динамик компонентини очиб бериш имкониятларини таъминловчи ва уни актуаллашишига тўсқинлик қилувчи психологик чекловларни олиб ташлашга қўмаклашувчи методик воситаларни талаб қилади. Педагогик ижодкорлик шахснинг асосий ресурсларига, шу жумладан, унинг ижодий салоҳиятига асосланиши лозимлигига асосланиб, психологик ижодкорликни рағбатлантириш воситаларини тизимлаштириш муаммосига дуч келамиз.

Талаба-ёшлар шахсининг ижодий салоҳиятини ривожлантиришнинг долзарблиги ва моҳияти муаммосига оид турли назарий тадқиқотларнинг педагогика ва психологияда мавжудлиги билан бирга, бу муаммони амалий даражада ҳал этишга қаратилган воситаларни тавсифлашга бағишланган асарлар бугунги кунда етарли эмас.

Г.В.Никитина ва В.Н.Романенко педагогика университети талабаларини педагогик фаолиятда ижодкорликка мақсадли тайёрлаш муаммосига мувофиқ икки йўлни кўриб чиқадилар:

Биринчи йўл бутун ўқиш даврида турли ўқув фанларини ўқитиш жараёнида ижодий ўрганиш элементларидан фойдаланишдир. Психологияда амалий машғулотларда ижодий жараённинг тузилиши, унинг алоқалари ва босқичларини кўриб чиқиш. Мазкур фан учун алоҳида фанларни ўқитиш методларини (ноанъанавий метод, таълим шакллари, техника ва технологияларни танлаш) ўрганишда аниқ тавсияларнинг мавжудлиги;

Иккинчи йўл - бу муайян фан доирасида, факультетнинг ўзига хос хусусиятларига ва муайян университет ва минтақанинг турли-туман хусусиятларидан келиб чиқиб махсус тайёргарлигини амалга оширишдир.

К. Уэлсби услуби бўйича арт-терапия педагогик жараённинг таркибий қисми сифатида қаралади. "Бугуннинг бир қисми: педагогикада арт-терапия" асарида психолог: "Педагогика кўп ўлчовли ва мураккаб фандир. Унинг структуравий ва мазмуний хусусиятлари шундан иборатки, улар ҳамма нарса ўзаро боғланган ва соф сабабий бўлган мураккаб организмга ўхшайди. Педагогика ва таълим барча жонзотлар каби ривожланади. Уларда янги нарсанинг кашф этилиши табиийдир. Таълим психологияси шундайки, унинг амалиёти объектларининг муҳим эҳтиёжларига жавоб берадиган нарсаларни қабул қилади... Арт-терапияси, инсоннинг ички

тажрибалардан тўлиқ фойдаланиб, таълим жараёнини керакли, қизиқарли ва самарали бўлишига ёрдам беради"

Фрейд арт-терапияда коррекцион таъсирнинг асосий механизми сублимация (*ижтимоий мақбул мақсадларга, ижодкорликка эришиш учун энергияни йўналтириш орқали ички кучланишни олиб ташлаш психиканинг мудофаа механизми. Биринчи Фрейд томонидан тасвирланган.*) механизми ҳисобланади. Психоаналитик назарияда сублимация психологик мудофаа механизмларидан бири сифатида таърифланади, бу ҳар қандай анти-ижтимоий импульслар ижтимоий мақбул хатти-ҳаракатларга қайта тақсимланадиган жараён бўлиб, бу уларга муросага эришиш имконини беради. Психологик ҳимоянинг барча механизмлари инсонга ташвиш туйғусини камайтиришга ёрдам бера-да, сублимация энг мослашувчандир, чунки у ижтимоий тасдиқланган натижаларга олиб келади.

Адабиётлар:

1. Выготский Л.С. Воображение и творчество подростка. Собр. соч. в 6-ти томах. – Т 4. – М.: Педагогика, 1984. – 432с.
2. Давыдов В.В, Зинченко В.П. Принцип развития психологии //Вопросы философии. — 1981. - №12. – С. 24-36.
3. Фрейд З. Введение в психоанализ. Лекции. – М.: Наука, 1989. – 455 с.
4. Эльконин Д.Б. Избранные психологические труды. – М.: Педагогика, 1989. – 554 с.

BOSHLANG'ICH SINFLARDA MATEMATIKA FANINI O'QITISHDA ZAMONAVIY AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH METODIKASI.

N.A.Asadova

Buxoro shahar 3-maktabining boshlang'ich sinf o'qituvchisi.

Ta'lim tizimlarida Ilm-fan, texnika, uning ishlash texnologiyasining o'sishini jadallashuvi sohada ilmiy-texnikaviy axborotlarning rivojiga tez-tez yangilanishlar olib keldi. Bu hol o'z-o'zidan ma'lumki, ma'lumotlar, axborotlarni uzatish usulini yangilash, jadallashtirishni talab etmoqda.

Axborot texnologiyalari - gipermatn, multimedia, Internet, intranet, elektron pochta, WEB-texnologiya, sun'iy intellekt tizimlarini o'zida mujassamlashtiradi.

Axborotlar ko'paygan va texnik vositalar rivojlanib borayotgan hozirgi davrda o'qitish jarayonida o'qituvchi har bir mavzuga doir ma'lumotlar berishida faqatgina kitobdagi ma'lumot-lar bilan cheklanib qolmasdan, mavzuga oid proeksion ko'rgazmalar, elektron darsliklardan, internet ma'lumotlari, turli dasturlarda tayyorlangan animatsiyalardan foydalanish juda muhim hisoblanadi.

Hozirgi zamon o'qituvchisi barcha zamonaviy texnika, axborot va pedagogik texnologiyalar-dan xabardor bo'ishi davr talabidir. Nazariy va amaliy mashg'ulotlar o'tkazishda yangi adabiyotlardan foydalanish bilan bir qatorda Internet ma'lumotlari va elektron kitoblardan foydalanish ta'lim samaradiligini yanada oshiradi. Buning uchun avvalo o'qituvchining o'zi quyidagi bilim, ko'nikma va malakalarga ega bo'ishi talab etiladi:

- ❖ kompyuterning asosiy texnik vositalari va ularning tavsiflarini bilish;
- ❖ kompyuter savodxonligi, internet tizimi, modem aloqa va elektron pochtdan foydalana bilish; - dars jarayonida kompyuter texnikasidan foydalanish metodologiyasini bilish;
- ❖ dars jarayonida axborotni saqlash, qayta ishlash tarqatish va namoyish qila olish;
- ❖ axborot texnologiyalari ularni dars jarayonida joriy etish yo'larini bilish;
- ❖ axborot texnologiyalar asosida bilim olishning didaktik tamoyillarini bilish;
- ❖ axborot texnologiyalar asosida muammoli ta'limni tashkil etish bo'yicha ilg'or pedagoglarning tajribalarini o'rganish;
- ❖ dars jarayoniga tegishli bo'gan manbalarni Internetdan izlab topish va undan foydalanish ko'nikmasiga ega bo'ish.

Har bir dars qanday mazmun va ko'rinishda bo'ishidan qat'iy nazar, ta'lim mazmunining joriy etilishini ta'minlovchi barcha turdagi o'qitish texnologiyalarini o'zida mujassamlashuvini talab etadi. Bu hol bejiz emas, albatta. Barkamol avlod tarbiyasi mazkur holni talab etish bilan birga uni o'ziga

xos tarzda qo'lab-quvvatlaydi. Darsni tashkil etish imkoniyatini beruvchi alohida jihatni ifodalaydi hamda o'qitishning tegishli metodlaridan foydalanishni talab etadi. Shu bilan birga har bir zamonaviy dars qaysi o'quv predmetiga taalluqli bo'ishidan qat'iy nazar, ma'lum yoshdagi, bilim va malaka darajalari yaqin bo'gan o'quvchilar guruhining o'quv-bilish faoliyatlarining faol va rejali bo'ishini ta'minlovchi tashkiliy jarayon hisoblanadi.

МУНДАРИЖА

О.Х.Хамидов. Таълим жараёнини модернизациялаш мамлакат тараққиётининг муҳим омили.....3

1-ШҶЪБА. ПЕДАГОГИК ТАЪЛИМНИНГ ИЖТИМОИЙ-ФАЛСАФИЙ ВА АНТРОПОЛОГИК АСОСЛАРИ5

Б.Р.Адизов. Талабаларда креативликни ривожлантиришга йўналтирилган хорижий тажрибалар5

Ш.Ш.Олимов. Педагогик таълимда ўқитувчи инновацион фаолиятини ривожлантириш технологиялари.....8

Н.У.Махкамова. Узлуксиз маънавий тарбия жараёнида ўқитувчи маҳорати9

Н.Е.Азимова. О'қитиш jarayoni yaxlit tizim sifatida..... 11

2-ШҶЪБА. ПЕДАГОГИК ТАЪЛИМНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ИННОВАЦИОН ЙЎНАЛИШЛАРИ15

Г.Я. Гревцева, Т.Н.Моковая. Актуальность проблемы развития информационно-цифровой грамотности как фактора социализации студентов 15

Sh.Y.Samiyeva, L.R.Djuraeva. The importance of innovative technology "portfolio" in objective assessment..... 19

Ш.Х.Самиева. Таълим жараёнида халқаро тажрибалар ва масофавий таълимни қўллашнинг муҳим йўналишлари.....20

M.R.Vaxramova. Modulli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish orqali ta'lim samaradorligini oshirish shartlari 22

O'.U.Qurbonova. O'zbekistonda mustaqillik yillarida uzluksiz ta'lim tizimi taraqqiyotining pedagogik omillari..... 23

М.Жумаева. Инновацион жараёнлар ривожланишининг умумий йўналишлари26

O'.U.Qurbonova, D.Axmedova. Pedagogik fanlarni o'qitishda muammoli ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning ayrim masalari..... 29

O'.U.Qurbonova, O.U.Qurbonova. Yangilangan pedagogik fikrlarning mohiyati va ulardan ta'lim-tarbiya jarayonida foydalanishning ustuvor yo'nalishlari..... 30

O'.U.Qurbonova, I. U.Qurbonova. Mustaqil O'zbekistonda o'quv jarayoniga masofaviy ta'limni joriy etish texnologiyalari..... 33

С.С.Хўжаев. Таълимда рақамли технологиялар 34

М.О.Очилова. Таълим тизимини дидактик лойиҳалаш 36

S.A. Muxamedova, B.R.Adizov. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalari mazmun-mohiyati 38

M.M.Kadirova. Iqtisodiy ko'nikmalarni takomillashtirish asoslari 39

Қ.Ф.Абдуллаев. Талабалар ўқув-билув фаолиятини фаоллаштиришга йўналтирилган маъруза машғулотлари41

Ш.Ш.Останов. Арт-терапия воситалари орқали талаба-ёшлар креативлигини ривожлантириш45

N.A.Asadova. Boshlang'ich sinflarda matematika fanini o'qitishda zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish metodikasi 48

R.H.Asadova. Boshlang'ich sinf dars mashg'ulotlarida innovatsion ta'lim texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati xususida 49

Islomova Z. Boshlang'ich sinflarda o'tkaziladigan didaktik o'yinlarning mazmuni va ulardan foydalanish metodikasining ahamiyati 50

Sodiqova R. Boshlang'ich sinflarda shaxs ma'naviy-axloqiy madaniyatini shakllantirishning o'ziga xos xususiyatlari 50

А.Бобоев. Чақириккача тайёрлаш ҳарбий таълим машғулотларини ўтказишда замонавий таълим технологияларини жорий этишнинг ўзига хос хусусиятлари 52

Каримова Ш. Бошланғич таълимда ўқувчиларга миллий кадрларни ўргатишда ички туризмнинг аҳамияти 55

Сафарова М. Бошланғич синфларда мультимедиа технологияларидан фойдаланишнинг аҳамияти хусусида 56

Акрамов А. Ёшларда спорт қобилятлари шаклланишида психологик ёндашувнинг аҳамияти.....57

Тошева Д. Бошланғич синф ўқитувчисининг педагогик ва инсоний фазилатлари 58

Xafizova N. Boshlang'ich sinf oquvchilariga matematik miqdorlarni o'rgatishning amaliy jihatlari va ahamiyati..... 59

Ш.У.Гафоров. Психологическое здоровье человека 61

Шарипова Ш. Бошланғич синфда мавҳум маъноли тушунчаларни ўқитишнинг ўзига хос хусусиятлари	63
L.S.Elibayeva, I.B.Farmonova. Bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik mahoratni shakllantirishning innovatsion yo'llari.....	64

3-ШЎБА. КРЕДИТ-МОДУЛ ТИЗИМИ АСОСИДА ПЕДАГОГИК КАДРЛАРНИ ТАЙЁРЛАШ ШАРТ-ШАРОИТЛАРИ

3-ШЎБА. КРЕДИТ-МОДУЛ ТИЗИМИ АСОСИДА ПЕДАГОГИК КАДРЛАРНИ ТАЙЁРЛАШ ШАРТ-ШАРОИТЛАРИ	66
M.Sh.Xojiyeva. TEXNOLOGIK YONDASHUV ASOSIDA MODULLI-KREDIT TIZIMINING MONIYATI VA ANAMIYATI MAVZUSINI YORITISHNING NAZARIY MASALALARI.....	66
Н.Н.Мусаева, Н.А.Мусаева. ОСНОВЫ КРЕДИТНОЙ ТЕХНОЛОГИИ	69
Ф.Х.Рамазонова. ТЕХНОЛОГИК ЁНДАШУВ АСОСИДА МОДУЛЛИ-КРЕДИТ ТИЗИМИНИНГ МОҲИЯТИ ВА АҲАМИЯТИ	70
О'У.Qurbonova. PEDAGOGIK VANOLASH, UNING TA'LIM-TARBIYA SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	72
Н.Н.Мусаева, С.А.Икромова. НАУЧНЫЕ ОСНОВЫ МОДУЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ.....	75

4-ШЎБА. МИЛЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА ПЕДАГОГИК ФАОЛИЯТ МАЗМУНИ ВА ТАРАҚҚИЁТ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ

4-ШЎБА. МИЛЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА ПЕДАГОГИК ФАОЛИЯТ МАЗМУНИ ВА ТАРАҚҚИЁТ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ	78
А.Н.Нусратов. XVI АСР БУХОРО ХОНЛИГИДАГИ ПЕДАГОГИК ФИКРЛАР МАЗМУНИНИ ЁРИТИШДА “ПОШШОХОЖА” ПЕДАГОГИК ҚАРАШЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ.	78
Н.Ж.Бобомуродова. СОБЛЮДЕНИЕ ОПТИМАЛЬНОГО РЕЖИМА ПИТАНИЯ ВАЖНЫЙ ФАКТОР ФИЗИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ДЕТЕЙ	80
Г.Ш.Рахмонова. ТАЛАБА ЁШЛАРНИ АХЛОҚИЙ ТАРБИЯЛАШ - ДАВР ТАЛАБИ	83
G.V.Izbulayeva. DIDAKTIK ASARLARDA NO'SHIRAVON ODILLIK TIMSOLI SIFATIDA	85
J.T.Karimov, B.J.Umarov. “ABDURAUF FITRATNING MA'RIFIY - PEDAGOGIK QARASHLARI” MAVZUSINI O'QITISHDA INTERAKTIV METODLARDAN FOYDALANISHNING SAMARADORLIGI	88
У.И.Махкамов, М.Маликова. ТАРБИЯ ИШЛАРИ ЖАРАЁНИДА СИНФ РАҲБАРНИНГ ФУНКЦИЯЛАРИ.....	89
Д.М. Исмоилова, Д.Олимжонова. ЖАМОАНИ ШАКЛЛАНТИРИШ МЕТОДИКАСИ ВА ЖАМОАДА ШАХСНИ ШАКЛЛАНТИРИШ	92
D.I.Tosheva, A. U.Salimova. TA'LIM SOHASIDA MA'LAKALI KADRLARNI TAYYORLASHDA MA'NAVIY YETUKLIK VA AXLOQIY MEZONLARNING ANAMIYATI	95
S. Z.Jabborova. OILADA BOLALARNI MILLIY QADRIYATLAR VOSITASIDA AXLOQIY TARBIYALASH	97
Н.А.Рахимова. МИЛЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА ПЕДАГОГИК ФАОЛИЯТ	99
О.Ш.Ахмадов, П.Пиримова, М.Абдурасулова. БУХОРО МУТАФФАККИРИ АҲМАД ДОНИШНИНГ ТАЪЛИМ – ТАРБИЯНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ САЪЙИ ҲАРАКАТЛАРИ.....	100
Д.Ш.Баратова. РОЛЬ СЕМЬИ В ОБЩЕСТВЕННОМ ВОСПИТАНИИ	105
А.М.Назаров, М.Б.Нусратова. СПОРТЧИЛАРДАГИ ЎЗИГА ХОС ПСИХОЛОГИК МЕХАНИЗМЛАР.....	106
G. Qurbonova. МАКТАВГАЧА YOSHDA GI BOLALARDA BAG'RIKENGLIKNI SHAKLLANTIRISH	108
Н.З.Жумаев. АГРЕССИЯ ПЕДАГОГА, ФОРМА ПРОЯВЛЕНИЙ И ОСНОВНЫЕ ТИПЫ.....	110
Н.Б.Исматова. ОИЛАДА СОҒЛОМ МУҲИТ ВА СОҒЛОМ БОЛА ТАРБИЯСИНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ	111
G.G'.Habibova. DUNYOQARASH SHAKLLARI VA ULAR ORASIDAGI ALOQADORLIKNING INSON AXLOQIY KAMOLOTIDAGI O'RNI.....	114
Д.Б.Рахмонова. ЖИЗНЕННЫЕ СТРАТЕГИИ И ХАРАКТЕРНЫЕ ПРИЗНАКИ СОВРЕМЕННОЙ МОЛОДЕЖИ.....	116
Г.Р.Шаропова. БЎЛАЖАК БОШЛАНҒИЧ СИНФ ЎҚИТУВЧИЛАРИ КАСБИЙ МАҲОРАТИНИ ОШИРИШ МУАММОЛАРИ.....	118
У.М.Рўзиев. ЭР -ХОТИН МУНОСАБАТЛАРИДА МУАММОЛИ ВАЗИЯТЛАР ВА УЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ	120
D.D.Elova. TAJRIBA STANSIYASI, TAJRIBA MAYDONLARI VA TAJRIBA UCHASTKALARINING TURKISTONDA YANGI TEXNIKANI TARQATISHDAGI O'RNI.....	122

Ҳ.К.Ҳомидов. БУЛАЖАК МУТАХАССИСЛАРДА ВАТАНПАРВАРЛИК ТУЙГУСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ФУНКЦИЯЛАРИ	124
O.R. Ortiqov. TALABALAR AHLOQIY MADANIYATI SHAKLLANTIRISHDA PEDAGOGIK DEONTOLOGIYA FANINING ANAMIYATI.....	125
R.I.Temirov, B.J.Umarov. HOJI MUIINING TARBIYAGA OID QARASHLARI.....	127
M.Y.Umurova. “QOBUSNOMA” ASARIDA BOLALARDA ODOB-AHLOQ TUSHUNCHALARINI SHAKLLANTIRISH VA ULARNI KASB-HUNARGA YO’NALTIRISH MASALALARI	129
Ж.Ш.Остонов. ЎСМИРЛАРДАГИ ЕНГГА ОЛИШ ХУЛҚ-АТВОРИНИНГ АСОСИЙ СТРАТЕГИЯЛАРИ.....	132
Ж.Ш.Остонов, Курбонова З.И. ЎСМИРЛАРДАГИ КОПИНГ ХУЛҚ-АТВОР ВА УНИНГ ШАХС МУВАФАҚҚИЯТИДАГИ ЎЗARO АЛОҚАДОРЛИГИНИНГ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ	134
Ш.Ш.Рустамов. МАТЕМАТИК УСУЛЛАР ОРҚАЛИ ПСИХОЛОГИК МАЪЛУМОТЛАРНИ СТАТИСТИК ИЗОҲЛАШНИНГ ЎЗИГА ҲОС ҲУСУСИЯТЛАРИ	135
Н.Р.Ахмадов, Н.С.Рахимова. ЎСМИРЛАРДА СУИЦИДИАЛ ХАВФ ШАКЛЛАНИШИНИ ОЛДИНИ ОЛИШНИНГ ПСИХОЛОГИК АСОСЛАРИ.....	136
О.А.Сатторова. ПРОБЛЕМЫ ВОСПИТАНИЯ ДЕТЕЙ В СЕМЬЕ В ХАДИСАХ ИМАМА ИСМАИЛА АЛЬ-БУХАРИ.....	138
T.I.Rajabov. O`ZBEK MUSIQA FOL`KLORIDA BUHORO BOLALAR FOL`KLOR QO`SHIQLARINI IJRO ETISH USLUBLARI	140
А.И.Султонов. ТАРБИЯСИ ОҒИР ЎҚУВЧИЛАРДА МИЛЛИЙ ҒОЯНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА ОИЛАДАГИ МАЪНАВИЙ ТАРБИЯНИНГ АҲАМИЯТИ.....	143
З.Ж.Ахмедова, Ф.Қахрамонов. ОИЛАВИЙ МУНОСАБАТЛАР МУСТАҲҚАМЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШДА ПСИХОЛОГИК КОНСУЛЬТАЦИЯНИНГ ТУТГАН ЎРНИ.....	145
M.M.Aslonov. BUHORO XALQ RESPUBLIKASINING PEDAGOGIK XODIMLAR TAYYORLASH SOHASIDAGI ISLOHOTLARI.....	148
К.К.Кобилжонов. БОРЬБА КУРАШ В КАК СРЕДСТВО НРАВСТВЕННОГО ВОСПИТАНИЯ ДЕТЕЙ.....	150
Farmonova M. INGLIZ TILINI O`RGATISH JARAYONIDA USTOZ – SHOGIRD MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISH YO`LLARI.....	152
G.Toshova. OILADA SOG`LOM, MAN`AVIY-AXLOQIY MUHITNING BOLALAR TARBIYASIDAGI AXAMYATI	153
Сайфуллаева Н, Бозоров Ж. ИННОВАЦИОННОЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЕ МЫШЛЕНИЕ КАК КОМПОНЕНТ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ СТУДЕНТОВ	155
G.S.Nuratova. INGLIZ TILI FANINI O`QITISH JARAYONIDA ZAMONAVIY DIDAKTIKA VOSITALARI TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	156
Б.Т.Жураев. АБУШАКУР БАЛХИЙНИНГ «ОФАРИННОМА» АСАРИДА АХЛОҚИЙ ҒОЯЛАРНИНГ ИФОДАЛАНИШИ	157
З. Расулова ТЕХНОЛОГИК ТАЪЛИМ ЙЎНАЛИШИ ИХТИСОСЛИК ФАНЛАРИ БЎЙИЧА ЎҚУВ ЖАРАЁНИНИНГ ЭЛЕКТРОН-ДАСТУРИЙ ВА МЕТОДИК ТАЪМИНОТИ.....	158
Ш.М.Фармонова. ЛОЙИҲАВИЙ ТАЪЛИМ ВОСИТАСИДА БЎЛАЖАК ЎҚИТУВЧИЛАРНИНГ КОММУНИКАТИВ МАДАНИЯТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ	160
V.Q.Xodjayev, B.V.Xodjayev. FUQAROLIK MADANIYATINING TARKIBIY QISMLARI VA ULARNI UMUMTA`LIM FANLARNI O`RGANISH JARAYONIDA SHAKLLANTIRISH	162
Хабибова Г.Г. Бахриева У.Б. АДАБИЁТ ВА САҲЪАТ — ШАХС МАЪНАВИЯТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ВА РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ МУҲИМ ВОСИТАСИ	164
А.Т.Гулбоев. ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ – ТАЪСИРЧАН ТАРБИЯ ВОСИТАСИДИР	165
A.T.Gulboyev, Salimova Shabnam. XALQ PEDAGOGIKASINING BOLA TARBIYASIDAGI ANAMIYATI.....	167
Д.О.Содиқова. ВКЛАД А.Р.БЕРУНИ В ЕСТЕСТВЕННЫЕ НАУКИ.	168
Д.Ф.Курбанова. ГУМАНИСТИЧЕСКИЕ И ПАТРИОТИЧЕСКИЕ ИДЕИ А.НАВОИ	170
Н.Д.Хайитова. ТВОРЧЕСТВО АЛИШЕРА НАВОИ – ВЕЧНО	172
Ш.А.Гафурова. РОЛЬ МАХАЛЛЫ В ФОРМИРОВАНИЕ ГАРМОНИЧНО РАЗВИТОГО ПОКОЛЕНИЯ.....	174
M.Ergasheva. O`QUVCHILARIDA IJODIY FIKRLASH QOBILIYATINI SHAKLLANTIRISH IMKONYATLARI.....	176
I.E.Davronov, T.Sh. Ergasheva, S.Muhiddinova. BOSHLANG`ICH TA`LIMDA TA`LIM	

SAMARADORLIGINI OSHIRISH SHART SHAROITLARI.....	177
D.Sattarova. MAKTABGASHA TA'LIMDA TA'LIM-TARBIYA MASALALARI.....	178
М.О.Иргашева. РОСТ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО УРОВНЯ МОЛОДЕЖИ СОВРЕМЕННОГО УЗБЕКИСТАНА.....	179
Н.В. Погорелова, О.Ю. Денисова. ТЕХНОЛОГИИ ФОРМИРОВАНИЯ ПОЗИТИВНОГО ИМИДЖА УЧРЕЖДЕНИЯ КУЛЬТУРЫ.....	180
Ў.Т.Бобоева ФАНЛАРАРО АЛОҚАДОРЛИК АСОСИДА ТАЪЛИМ ЖАРАЁНИ САМАРАДОРЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ ИМКОНИАТЛАРИ.....	185
Р.А.Литвак, Ю.Г. Голубкова,О.Е. Кутепова. ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ ПРОСТРАНСТВО ВУЗА КАК ФЕНОМ СОЦИОКУЛЬТУРНОГО РАЗВИТИЯ ЛИЧНОСТИ.....	185
Р.А.Литвак, О.А.Аккерман, К.С.Ахметова КУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОБРАЗОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ЛИЧНОСТИ.....	187
Р.Шомуратов ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИДА ТАЪЛИМНИ БОШҚАРИШДА АХБОРОТ ТИЗИМИГА НАЗАРИЙ ВА МЕТОДОЛОГИК ЁНДАШУВ.....	189
И.Ф.Қаюмов. ХАЛҚ ҚЎШИҚЛАРИНИНГ БОЛАЛАР ТАРБИЯСИДАГИ ЎРНИ.....	191
А.А.Азимов,Ф.Ф.Нуруллаев. МИЛЛИЙ АНЪАНА ВА ҚАДРИЯТЛАР УЙЎНЛИГИДА ЎЗ-ЎЗИНИ ТАРБИЯЛАШ.....	193
Н.В.Погорелова, А.А.Решетникова. СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ ПОДРОСТКОВ.....	196
A.Rajabov «MUSIQA O'QITUVCHILARINI TAYYORLASH JARAYONIDA DIRIJORLIK FANINING MAQSAD VA VAZIFALARI YOSHLAR HAYOTIDA MA'NAVIYATNING TUTGAN O'RNI».....	200
Z.Z. Shernazarov ABDULLA AVLONIYNING IJODIY FAOLIYATI.....	202
С.Умарова. МУХАММАД АВФИЙ БУХОРИЙНИНГ «ЖАВОМЕЪ УЛ-ҲИКОЁТ» АСАРИДА АХЛОҚИЙ ТАРБИЯГА ОИД МУЛОҲАЗАЛАР.....	204
M.Ismoilova INNOVATSION YONDASHUV ASOSIDA TA'LIMNI TASHKIL ETISHNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI.....	207
У.Х.Абдуллаева. БОШЛАНҒИЧ ТАЪЛИМНИ ИЖОДИЙ ТАШКИЛ ЭТИШДА АЖДОДЛАР МЕРОСИДАН ФОЙДАЛАНИШ.....	208
Н.Ж.Бобомуродова, З.Ж.Фозилова. ЭКОЛОГИК САВОДХОНЛИК - ЭКОЛОГИК ИНҚИРОЗ КУШАНДАСИ.....	210
G.Saidnazarova.ВО'ЛАЖАК О'QITUVCHILARDA KASBIY MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK OMILLARI.....	211
Б.Т.Ҳамраев БЎЛАЖАК ЎҚИТУВЧИЛАРДА КАСБИЙ ЭЪТИҚОДНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ПЕДАГОГИК МУАММО СИФАТИДА.....	213
М.Ш.Ҳожиева, Ш.И.Ҳакимова. ТАЛАБАЛАРДА МИЛЛИЙ ИФТИХОР ТУЙҒУСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШДАГИ ЗИДДИЯТЛАР ВА УЛАРНИ БАРТАРАФ ЭТИШ ЙЎЛЛАРИ.....	216
М.А.Жунайдуллаев. ЁШЛАР ИЖТИМОЙЛАШУВИДА ВАТАНПАРВАРЛИК ВА МИЛЛИЙ – СИЁСИЙ МЕНТАЛИТЕТНИНГ АҲАМИЯТИ.....	218
Л.Л.Нуруллоев. ҲАРБИЙ ВАТАНПАРВАРЛИК ТАРБИЯСИ – ЁШЛАР ТАРБИЯСИНИНГ САМАРАДОРЛИГИ.....	221
S.S.Muxlisova BOSHLANG'ICH SINFLARDA O'QUV JARAYONINI TASHKIL QILISHDA NAMKORLIK STRATEGIYASI.....	223
М.Ходжаева. ПЕДАГОГИК МУЛОҚОТ ИЖТИМОЙ-ПСИХОЛОГИК ҲОДИСА СИФАТИДА.....	224
Г.И.Сафарова. МАЪНАВИЙ-АХЛОҚИЙ БИЛИМ МАЗМУНИ.....	225